

وضعیت‌شناسی تحصیلکردگان ایرانی در چرخه مهاجرت

چرا برگشتی؟

سؤال عجیب و پرتکراری که اغلب از مهاجرانی که به کشور بازمی‌گردند، پرسیده می‌شود!

۱. «چرا برگشتی؟» سؤال عجیب و پرتکراری که اغلب از کسانی که به خارج از کشور مهاجرت کرده و برگشته‌اند، پرسیده می‌شود. گویی افراد باید در خصوص اینکه چرا به کشورشان برگشته‌اند، توضیح دهند! پرسش برانگیز شدن این امر، مسأله تکان دهنده‌ای است. مهاجرت را نباید یک پدیده یکتا دید بلکه مهاجرت، نشانه‌ای است که امر دیگری را نمایندگی می‌کند. وقتی موضوع مهاجرت، تحصیلکردگان و متخصصان باشند، قطعاً توجه بیشتری را به خود جلب می‌کند. اما این روزها تمایل به مهاجرت در جامعه ما به یک امر عام بدل شده است و تنها به تحصیلکردگان و افراد متخصص محدود نمی‌شود. بر اساس آمارهای که رصدخانه مهاجرت ایران منتشر کرده است پیش از هر اقدام دیگری در مطالعه مسأله مهاجرت، باید به مسأله ذهنیت برگردیم و بررسی کنیم که چرا در ذهنیت برخی افراد جامعه ما میل و تمنا رفتن شکل گرفته است؟ در دانش علوم اجتماعی، «ذهنیت» آنجایی است که افراد موضوعات را درک کرده و تفسیر می‌کنند و به انگیزه‌های برای رفتارشان بدل می‌کنند. به تعبیر دیگر، «ذهنیت» جایی است که ساختارهای کلان اجتماعی، فرهنگی و سیاسی با تمایلات افراد گره می‌خورد. از این رو، برآیند هر برنامه‌ای که کشور دارد را باید در ذهنیت مردم دید. برای مثال اگر در ذهنیت جامعه، احساس سعادت پدید نیامده باشد، حتماً یک جایی کار سیاستگذاری‌های ما می‌لنگد. از آنجا که «ذهنیت» یک برساخت اجتماعی است، یک فکت اجتماعی هم به حساب می‌آید. به قول یکی از انسان‌شناسان، نظام اجتماعی یک نظام «تولید و توزیع

امید» است. یعنی وقتی می‌خواهید نظام اجتماعی را نظم و نسق بدهید، باید به این نکته توجه داشته باشید که ما در این فرایند باید امید را تولید و توزیع کنیم. هر زمان که در تولید و توزیع امید با مشکل مواجه شویم، این ناکارآمدی خود را به مثابه مسأله‌ای در بدنه جامعه نشان خواهد داد. در این فضا، مسأله‌شدن مهاجرت را هم باید به مثابه نشانه‌ای از ناکارآمدی در تولید و توزیع امید دید. به نظر می‌رسد در بنیان مهاجرت یک حسرت و آرزومندی برآورده نشده وجود دارد. از نگاه روانکاوی اجتماعی، «جامعه» جایی است که بنا است به آحادش نظم، زیبایی و پیش‌بینی‌پذیری بدهد و در ازای دریافت این خدمات، افراد و شهروندان نیز باید خود را در کانال‌های هنجاری جامعه قرار دهند. اما مادامی که بین آنچه جامعه می‌گیرد، توازن برقرار نشود، چه لزومی دارد که افراد در کنار هم قرار گیرند و این نکته‌ای است که در بررسی مسأله مهاجرت باید مدنظر داشت. البته نباید این نکته را هم از نظر دور داشت که هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند به طور کامل این توازن را برقرار کند اما با این حال، یک جامعه پویا و سیستم کارآمد باید برای رسیدن به حد اکثر توازن تلاش کرده و تا حد امکان خود را به آن نزدیک کند و مردم نیز این تلاش را در زندگی روزمره خود احساس کنند. اما اساساً مردم چه انگیزه‌ها و امیدهایی دارند که در جریان سیاستگذاری‌ها و تولید و توزیع امید باید لحاظ شود؟ در یک نگاه کلی، انسان‌شناسان بیشتر به «انسان»

فکر می‌کنند تا «جامعه». از نظر آنان، انسان در یک زبان، فرهنگ، طبقه و گروه خاصی پرتاب می‌شود. ما به دنیا می‌آییم بدون اینکه راجع به هیچ یک از اینها تصمیم بگیریم و در عین حال، تلاش می‌کنیم تا در هر یک از این پارامترها، خود را به جلو بپنجمیم و امید و آرزویی را برای آینده خود ایجاد کنیم. به قول بسیاری از انسان‌شناسان، انسان یک صبورت است: نیازها و آرزوهای انسان پیوسته در حال تغییر است. پیش از هفتاد سال پیش آبراهام مازلو در نظریه انگیزشی خود از هرم سلسله مراتب نیازهای انسان سخن گفت و نیازهای انسانی را از نیازهای فیزیولوژیک در پایین‌ترین سطح تا نیاز به امنیت، عشق و ارتباط و تعامل با دیگران، به رسمیت شناخته شدن توسط دیگران و تحقق فردی به این معنا که آزاد باشد تا خود را رشد دهد، سطح بندی کرد. در هرم او، نیازها برهم برتری ندارند؛ مادامی که یک سطح از نیازها برآورده شد، نیاز سطح بعدی فعال می‌شود. بنابراین، پزشکی که می‌خواهد مهاجرت کند، به اندازه فردی احساس ناکامی دارد که به دلایل اقتصادی اعم از نداشتن شغل یا درآمد تصمیم به

مهاجرت می‌گیرد. علی‌رغم اینکه سطح نیازهای این دو گروه متفاوت است اما شدتشان یکی است و نمی‌توان افراد یک جامعه را در یک سطح از این سلسله مراتب نیازها متوقف کرد؛ چراکه افراد به محض عبور از هر سطحی با سطح دیگری از نیازها مواجه می‌شوند و این نکته‌ای است که در خصوص مهاجرت برخوردار باید محل توجه قرار داد و نباید تمایل‌شان به مهاجرت را صرفاً به دلایل اقتصادی تقلیل داد. به این اعتبار، در سیاستگذاری‌ها باید به همه سطوح سلسله مراتب نیازها در جامعه توجه داشت و ضمن اولویت‌بخشی به نیازهای حیاتی، همه سطوح نیازهای انسان را به رسمیت شناخت و برای آنها برنامه‌ریزی کرد.

* مکتوب حاضر، متن ویرایش و تلخیص شده «ایران» از سخنرانی دکتر مهرداد عربستانی است که در نشست تخصصی «وضعیت‌شناسی تحصیلکردگان ایرانی در چرخه مهاجرت» در محل مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه شد.

در مهاجرت یک حسرت و آرزومندی برآورده نشده وجود دارد. از نگاه روانکاوی اجتماعی، «جامعه» جایی است که بنا است به آحادش نظم، زیبایی و پیش‌بینی‌پذیری بدهد و در ازای دریافت این خدمات، افراد و شهروندان نیز باید خود را در کانال‌های هنجاری جامعه قرار دهند. البته هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند به طور کامل این توازن را برقرار کند اما با این حال، یک جامعه پویا و سیستم کارآمد باید برای رسیدن به حد اکثر توازن تلاش کرده و تا حد امکان خود را به آن نزدیک کند و مردم نیز این تلاش را در زندگی روزمره خود احساس کنند.

تبص تهران با برق می‌زند... آگهی مناقصات عمومی دو مرحله‌ای... شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ... کتور هوشمند سه فاز... کتور هوشمند سه فاز غیر مستقیم... کتور هوشمند تکفاز... کتور هوشمند تکفاز اتصال t1... شماره مناقصه... تعداد مورد نیاز... مبلغ تضمین فرآیند... ارجاع کار (تضمین شرکت در مناقصه) (ریال)... مهلت فروش اسناد... مهلت تحویل اسناد مناقصه به دستگاه مناقصه‌گزار... تاریخ بازگشایی... محل تحویل و بازگشایی اسناد... نوع سپرده فرآیند ارجاع کار... مبلغ فروش اسناد... تاریخ انتشار مناقصه در سامانه مورخ... سایر شرایط متقاضیان جهت شرکت در مناقصه... سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج است.

آگهی مزایده شماره ۳۹۹/۱۵... صنایع شهدای مهم پارچین در نظر دارد... جمع‌جویی شایعاتی خود را... آدرس: تهران، انتهای اتوبان شهید بابایی - پاکدشت، میدان پارچین، جاده اختصاصی پارچین، صنایع شهدای مهم پارچین... شماره تلفن: ۰۲۱-۳۶۰۲۳۲۹۸-۳۶۰۲۲۰۵۷-۳۵۷۶۹۰۴۷... دورتکاز: ۰۲۱-۳۶۰۷۶۱۳۳

دعوت مجمع عمومی... بدین وسیله از کلیه سهامداران شرکت نیروآوران هرمز (سهامی خاص) به شماره ثبت ۵۸۴ به شناسه ملی ۱۸۰۰۰۷۸۸۰۰ دعوت بعمل می‌آید تا در جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده شرکت کند... دستور کار جلسه عبارتست از: تعیین اعضای هیات‌مدیره شرکت

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی سالانه شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام) به شماره ثبت ۷۵۵۱۳ و شناسه ملی ۱۰۱۰۱۵۴۳۴۷ برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹... از کلیه سهامداران، وکیل یا قائم‌مقام قانونی صاحب سهم و همچنین نماینده یا نمایندگان سهامداران حقوقی شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام) دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی عادی سالانه این شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ که رأس ساعت ۹ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۱ در محل سالن نور مرکز همایش‌های بین‌المللی دانشگاه الزهراء واقع در تهران - ضلع شمال غربی میدان شیخ بهایی کوچه الزهراء، درب شرقی دانشگاه الزهراء، برگزار می‌گردد، حضور بهم‌رسانند. دستور جلسه: ۱- استماع گزارش فعالیت هیات‌مدیره در خصوص عملکرد سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ ۲- استماع گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ ۳- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ ۴- اتخاذ تصمیم در خصوص تقسیم سود ۵- انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی برای سال مالی ۱۴۰۲ و تعیین میزان حق الزحمه ایشان ۶- انتخاب روز نامه‌کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌های شرکت ۷- انتخاب اعضای هیات‌مدیره ۸- تعیین حق حضور اعضای غیرموظف هیات‌مدیره ۹- تعیین حق حضور کمیته‌های ذیل هیات‌مدیره ۱۰- تعیین پاداش هیات‌مدیره برای عملکرد سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ ۱۱- سایر مواردی که به موجب قانون تجارت در صلاحیت مجمع عمومی عادی سالانه باشد. سهامداران محترم حقیقی می‌توانند شخصاً یا از طریق وکیل یا ارائه‌وکیل‌نامه رسمی و یا قائم‌مقام قانونی و همچنین نماینده یا نمایندگان محترم سهامداران حقوقی نیز به شرط ارائه‌مدرك وکالت (اعم از عادی یا رسمی) و یا نمایندگی با امضای صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی در جلسه مجمع حضور بهم‌رسانند. لازم به ذکر است کلیه سهامداران جهت اخذ کارت ورود به جلسه، علاوه بر روز برگزاری مجمع، می‌توانند در ساعات اداری روز چهارشنبه ۱۴۰۲/۰۴/۲۸ به امور سهام شرکت واقع در تهران، خیابان شیراز جنوبی، خیابان زرتشتیان، بعد از گلستان پلاک ۱۱ مراجعه نمایند. سهامداران محترم می‌توانند مجمع مذکور را به صورت آنلاین از طریق وبسایت رسمی شرکت به آدرس www.cpfic.com مشاهده و پیگیری فرمایند. هیات‌مدیره شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)